

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem a. dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deložniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobe se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za ostanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne ankra, po 3 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 18 kr.

Čast Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem!

Sicer mrzla ali kaj lepa je bila prva sv. noč pri Betlehemu, ko se je narodil naš Odrešenik Jezus Kristus, Sin božji. Saj so takrat nebo razsvetljevali angelji krilati, ki so pastircem naznanili rojstvo Zveličarjevo ter veselo prepevali: »Čast Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so dobre volje!«

Jutri zvečer se bomo zopet te vesele noči tudi mi verni Slovenci spominjali in vsepovsod najsijajnejše obhajali. Razsvetlili bomo svoje hiše, razsvetlili cerkve; da, naj le bo svetla sv. noč, saj se je v njej narodil Sin božji, o katerem edinem veljajo besede: »Jaz sem luč sveta.«

Ali pa je tudi politično nebo v Avstriji letos o Božiču svetlo in jasno? Žal, da moramo priznati, da ne! Politično nebo je pri nas oblačno, z gromonosnimi oblaki skoro do cela prekrito, da zvestega Avstrijca groza obhaja. Saj so vsakemu, kdor kak časnik prebira, znani žalostni dogodki, ki so se na veliko sramoto Avstrije dogajali v državnem zboru, pa tudi krvave rabuke na Dunaju, v Gradcu, po mnogih nemških mestih na Češkem in v Pragi. Koncem minolega meseca je marsikdo vzdihoval: Leto 48. je zopet tukaj!

Državni zbor, od koder mi izvenkranjski Slovenci edino pomoč pričakujemo, je preložen, poslanci so morali domov. Grof Badeni, ki je bil Slovanom pravičen, moral je odstopiti, in ministerski predsednik je postal baron Gauč, ki še dozdaj ni pokazal, dasi je imel dovolj prilike, da je naklonjen sv. kat. cerkvi in pravičen Slovanom.

Taka je sedanja vlada, kako pa je ljudstvo? Nemci po mestih in tudi na kmetih po Češkem so kakor besni. Slovani pa smo do dna duše užaljeni, zakaj? Gledali smo strmé, kako je skoraj do cela izpodkopana avtoriteta ali spoštovanje do predpostavljanih, in to je največje zlo zadnjih dogodkov in to zlo imajo državnozborni ropotarji na svoji vesti.

Kako pa je na Ogerskem, torej v drugi naši državni polovici? Ondi se je politično nebo bolj temno, kakor pri nas; tamkaj vlada madjarski kruti liberalizem, ki neusmiljeno zatira sv. cerkev in Slovane. Ob enem pa mladi Košut pridobiva vedno več privrženecv, kateri po vsej sili hočejo neodvisno Ogersko, in ako se jim kedaj to posreči, kar Bog obvaruj, potem naša mila Avstrija ne bode več velemoč.

Preveč temno je torej politično nebo zdaj v Avstriji; vendar pa Slovenci ne obupajmo! Saj nam na njem migljajo še tri zvezde, zvezde, ki nam boljše bodočnost obetajo. Prva zvezda je mogočna desnica državnega zbora, ki bolj krepko skupaj drži, kakor kdaj poprej. Vodi jo krščanska pravičnost in v njej niso

samo Slovani, ampak tudi katoliški Nemci. Druga zvezda je vzajemnost vseh avstrijskih Slovanov: Brat brata ne sme zapustiti! Tretja zvezda pa nas je ta teden izredno razveselila: Katoliška stranka na Kranjskem ponuja narodni stranki mir in spravo.

Da, mir in sloga naj vlada po Slovenskem! Na Slovenskem ne sme vladati liberalizem, ki je vsakemu narodu poguben, posebno pa še nam, ampak naj naš narod vedno in vedno vodi staro, dobro izkušeno geslo: »Vse za vero, dom, cesarja!« — Angelji so na sv. noč popevali: »Čast Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem!« Da, dajmo Bogu, kar je božjega, cesarju, kar je cesarjevega, bližnjiku, kar je bližnjikovega! Ta nauk naj velja za vse avstrijske narode, in morda že drugo leto bomo slavili prav veseli Božič!

Papeška beseda v katoliškem pol. društvu konjiškem.

Kvaterno nedeljo po večernicah se je zbralo lepo število društvenikov v praznično okinčani sobi »katol. polit. društva v Konjicah«. Prva in glavna točka temu zboru je bila prvomestnikova beseda o biserni sv. maši papeža Leona XIII. Pred oči se nam je staval velik pomen papeštva v raznih stoletjih sv. katol. cerkve, posebno pa se je povdarjal svetovni pomen verske resnice, da so papež nezmotljivi učitelji in voditelji vesoljne cerkve Kristusove na zemlji. Sedaj tako razupitega »parlamentarizma« na srečo sv. cerkev ne pozna.

Društveniki so se povabili, da naj, kar jim bo največ mogoče, slovesno obhajajo novega leta dan, praznik papeževe biserne sv. maše. To so tudi vsi obljubili storiti, če bo mogoče, še bodo krese zažgali. Zato ni čuda, da se je potem z burnim odobravanjem in soglasno vsprejelo pismo udanosti, v katerem se prosi naš mil. knezoškof, da blagovolijo sv. očetu primernim potom naznaniti »prenežna čutila otroške udanosti in neomahljive zvestobe« vseh udov — tega od dveh papežev opetovano blagoslovljenega društva — do rimske stolice.

G. dr. Rudolf je potem utemeljeval predlog društvenega odbora, da današnji zbor »katol. polit. društva v Konjicah« pritrdi »Izjavi«, katero je našemu podobno društvo v Ljubljani sklenilo dne 10. decembra kot dolžno zahvalo desničarskim klubom državnega zbora za njihov »manifest«, ki se je prečital iz 50. številke »Slov. Gospodarja.«

Predlog se je vsprejel z velikim navdušenjem ter se je soglasno izreklo zaupanje slovenskim poslancem. Ta sklep se je nemudoma po brzojavu naznanil državnemu poslancu vlč. g. kanoniku dr. Gregorcu, kot

prvomestniku »Slov. društva«. Največjega zaspanca so morale predramiti in zbuditi k narodnemu delu navdušene besede, katere je spregovoril društveni g. tajnik o naši bodoči organizaciji. Njegove besede so se naslanjale na djanske pojave zadnjih dnij. K tej točki sta se oglasila še dva druga govornika, ki sta podajala praktičnih nasvetov, kako se nam je »organizovati«, da kmalu pridemo na domačih tleh do pravice, ki nam grede po božji in po cesarski postavi.

Mirno, a prepričevalno je spregovoril poslednjič društveni g. blagajnik »besedo našim delavcem«, besedo, katero je povzel večinoma iz okrožnice Leona XIII., »papeža delavcev«. Da bi vendar ubogi delavci spoznali, dokler še ni prepozno, kje da so njihovi pravi prijatelji in odkritosrčni zagovorniki! Pri sovražnikih sv. cerkve si teh pač zaman iščejo!

S trikratnim burnim živio-klicem na sv. očeta, kakor na našega svetlega cesarja, se je zborovanje zaključilo v najlepšem redu. Konjičan.

Kako se Spodnji Štajar pripravlja za Pruse.

(Dalje.)

Prave trdnjave nemštva oziroma prusaštva so mesta in trgi s pomočjo svojega meščanstva. Ko je začetkom tega stoletja liberalizem stopil tudi na avstrijska tla, poprijelo se ga je najprej nemško meščanstvo, pa tudi kmalu jelo se zavedati svoje narodnosti. In že leta 1848. vidimo, da se nemško liberalno meščanstvo poteguje za predpravo, ki bi jih naj imelo pred drugimi stanovi in drugimi narodnostimi, in da si hoče prisvojiti vladno v Avstriji. Meščanstvo svoje težnje ni popustilo in leta 1861. se mu je posrečilo, nadvladati v istini si priboriti; to nadvlado vedelo si je s krutostjo in brezvestnostjo ohraniti do današnjega dne. Ta doba bila je vzlasti za duhovnika, kmeta, malega obrtnika in delavca, za Slovana pa sploh doba groze; vladajoča zmes imela je oko in srce le za svojo korist in Slovana sovražila na smrt. Vse zakonodajstvo od leta 1861. (od leta 1867. le za našo polovico države) meri na to, da se liberalnemu, ali bolje požidovljenemu nemškemu meščanstvu, sestajajočemu iz židovskih borzijancev, velikih in srednjih obrtnikov, velikih kupcev, tovarnarjev, trgovcev, podjetnikov in najvišjih uradnikov, torej požidovljenemu nemškemu meščanstvu, katero je podpiral stan učenih, in kateremu je služilo časninstvo, na račun drugih stanov polnijo žepi in da se zatira vse, kar se temu stavlja v bran, torej katoliška cerkev, Slovani, in ostali stanovi. In res je ta takozvani tretji stan v 36ih letih dobil skoro ves imetek, kar ga je v državi, v svoje roke, zato pa tudi nižje stanove kakor male obrtnike, kmete in delavce, pa tudi plemstvo pritiral do propasti, iz katere preti smrt: gmotna, pravna in narodna. Ali nima ta stan danes malone vsega imetka v rokah: denar nakopičen po bankah, hranilnicah in v zasebnih kasah, hiše, zemljišča, tovarne in druga podjetja? Komu je država naša dolžna svojih 8.025.000.000 gld. če ne židom? Koliko nezadolženih kmetij imamo in kdo so upniki? Koliko kmetij še sploh je okoli nemško liberalnih mest in trgov? Čegavi so najlepši vinogradi Slovenskih goric in Haloz? Čegave so tovarne, čegava druga podjetja kakor toplice Rimske, Laške itd.? In to bogastvo v rokah liberalnega nemškega meščanstva je zopet jeden izmed činiteljev, ki nas germanizujejo, in menda prvi. Odkar obstoji naša zveza z Nemčijo, tira se pa germanizacija s posebno krutostjo, ker je dobila nov stvaren smoter, namreč da nas spravi pod prusko krono. Otroci slovenskega

vinčarja, služkega nemškemu meščanu, morajo obiskovati nemške šole, on in njegovi ljudje morajo z gospodarjem govoriti nemški, slovenski kmetič mora, če hoče od meščana ali hranilnice imeti posojila, zanj prositi nemški, in gorje mu, če bi se pri volitvi drznil slušati boljši glas svoje vesti, gost, sedeč v gostilni, mora kadar zakruliho pijani meščanje »Wacht am Rhein«, spoštljivo vstati, če se noče tvegati, da po njem pljuvajo in ga sunejo skoz duri.

To z večjega dela napuh, in ta napuh se je zopet z večjega zredil po denarju. Če se nam kedaj naj navadno godi bolje, bode treba delati na to, da nekaj tistega denarja steče iz polnih malh sčasoma v naše plesnive mehurje, in da bodo ti-le jeli strčati. Tega pa mi štajarski Slovenci sami ne zmoremo, tudi vsi Slovenci skupaj ne, ampak temu sta le kos državnozborska večina, ki brani zatiranje, kakor sedanja, in pa vse ljudstvo avstrijsko, kolikor ga stoji na njeni strani, če delujeta vzajemno. Državnozborska večina bi imela sklepati zakone, ki so nam v korist, pogubne pa razveljaviti, ljudstvo pa biti poučeno, da od svojih poslancev pravo terja, in med seboj urejeno, da se po medsebojni podpori okrepi, da se svojih sovražnikov, ki mu ne bodo dali miru, brani, in da večino obdrži, skratka imelo bi biti organizovano. Vzajemno delovanje parlamentne večine in organizovanega ljudstva bi ne moglo ostati brez uspehov. Prvi bi bil, da bi se razrušila naša zveza z Nemčijo. Kako to? Nemčija nas je ujela s tem, da nam je naredila strah pred Rusijo; v resnici pa je imela le ona strah pred Francijo, ki 70. leta ne more pozabiti, in hotela si je pridobiti vpliv na naše notranje stvari. Pri letošnjem dogovoru našega cesarja z ruskim se je pokazalo, da je bil naš strah prazen. In Avstrija torej prav za prav nima več uzroka, biti zvezana z Nemčijo; to zvezo vzdržuje le svojim Nemcem, zastopanim v tretjem stanu, torej židovskemu, prusaškemu nemštvu na ljubo. Ko bi se pa odločno pokazalo, da ta nima več prihodnosti, padli bi tudi okovi, ki nas priklenjajo na Nemčijo. S tem bi bila pot do naših navadnih idejalov z večjega uglasjena, in jeli bi se tudi gospodarsko jačiti.

Cerkvene zadeve.

Cerkev Matere Milosti v Mariboru.

Od več strani nas poprašujejo naši dragi dobrotniki in Marijini častilci, kako nam kaj gre pri našem blaženem in trudapolnem delu — pri stavbi veličastnega Marijinega svetišča v Mariboru? V veliko tolažbo in veselje vseh naših blagih dobrotnikov moramo pripoznati, da se mila in ljubezniva roka Marijina povsod vidi in kaže in zatorej naše bogoljubno delo mirno in lepo napreduje. Novi zvonovi že davno pojejo v krasnih zvonikih; nova cerkvena ura že dolgo časa bije in cerkev krasijo nova okna. Zdaj cerkev slikamo in kinčamo in naša želja je, da bi se slikanje dokončalo v prihodnjem letu, ko bomo slavili zlasti jubilej našega vkupnega očeta in po milosti božji našega velikega cesarja Franca Jožefa. Novi družniki zmiraj pristopajo — naša družba steje blizu 50.000 udov — in zdi se nam, da preblazena Mati božja nove pokliče v svojo družbo, če stari družniki pozabijo na svoje dolžnosti. Sicer pa moramo izreči, da večinoma družniki ne pozabijo na milodare, temveč z veliko gorečnostjo in skrbjo prinašajo Materi Milosti svoje — darilce. Obhajamo namreč vsaki mesec slovesno sv. mašo na čast sv. angelov veruhov vseh družnikov, da bi jih sv. angeli opominjali na ob-